

Táto *lipa* dospievala

Človek odsúdil tento krásny strom
na skorý zánik.

Lipy sa dožívajú 1000 rokov.

Mohla spievať svetu ďalej ako Lipa.

Každý **podobný zákrok** na strome znamená **začiatok** jeho **konca**.
Je **porušením zákona** 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Za poškodzovanie drevín hrozí **pokuta**
až **do výšky 23 235,74 €**.

Pokuty ukladá Slovenská inšpekcia životného prostredia alebo okresný úrad.

Porad'te sa pred neuváženým rozhodnutím
s arboristom z vášho okolia.

Dekapitácia v slovenčine znamená zoštiepanie hlavy, prípadne odstránenie z funkcie.

V praxi sa tento pojem ujal aj na neselektívny orez celej koruny stromu vrátane kostrových konárov na kýpte, pričom sa nerešpektuje architektúra a habitus stromu, jeho funkcie v krajine, jeho zdravotný a statický stav ani jeho perspektíva na stanovišti. Takéto zákroky na stromoch sú v rozpore s platnou legislatívou SR.

Každý kto vykoná dekapitáciu stromu koná v rozpore so zákonom!

Dekapitácia stromu nevratne devastačne poškodzuje. Vždy predstavuje neopodstatnený, technologicky chybný a neetický zásah do živého organizmu.

Nesmie sa zamieňať so zosadzovacím rezom.

Zosadzovací rez v žiadnom prípade nie je možné akceptovať ako štandardný udržiavací zásah!

Zosadzovací rez je možné realizovať iba v špecifických opodstatnených prípadoch, a to ako alternatívu k výrubu. Zosadzovací rez je výnimočným riešením v prípade, kedy pri vážnych biomechanických defektoch nosných prvkov stromu, jeho kmeňa, kostrových konárov alebo koreňového systému hrozí akútne riziko statického zlyhania stromu. Zosadzovací rez je absolútnou výnimkou a poslednou možnosťou záchrany dreveniny pri jej devastačnom poškodení vonkajším vplyvom; napríklad víchricou, námrazou, mokrym snehom ak nie je možné strom stabilizovať inými prostriedkami alebo zásahmi, napríklad inštaláciou istenia koruny alebo redukciami koruny. Opodstatnenosť zosadzovacieho rezu na strome je podmienená bezprostredným ohrozením jeho okolia; zdravia alebo majetku ľudí, prípadne okolitých vzácnych a perspektívnych stromov v parku a podobne.

Dôvodom pre dekapitáciu je zväčša laický strach z veľkosti stromov alebo prirodzených zmien na stromoch. Majitelia stromov sa cítia ohrození a namiesto odborného posúdenia a zabezpečenia potrebného odborného ošetrovania alebo redukcii koruny pristupujú k rýchlemu a radikálnemu riešeniu potenciálnej hrozby:

„Padajú z nich suché konáre...“, „Stále musím niečo zametať...“, „Chodia tade ľudia...“,

„Bál som sa o dom - keď sú teraz také vetry...“

V skutočnosti sa dekapitované stromy stávajú hrozbou až po tomto zákroku. V prípade, že zákrok prežijú.

Bez ohľadu na schopnosť stromov uplatniť prirodzené obranné mechanizmy a kompenzovať stratenú asimilačnú plochu výmladnosťou, dekapitácia stromu znamená bez výnimky začiatok jeho konca. Ak sa napríklad lipa dožíva 1000 rokov, po bezohľadnom zrezaní celej koruny strom zhnije v priebehu nasledujúcich rokov/desaťročí. Žiaden strom nemá šancu kalusovať (prekryť ranovým pletivom) niekoľko desiatok centimetrov veľké rezné rany skôr, než drevokazné huby rozložia jadrové/staré drevo s prakticky nulovou obranyschopnosťou. Vitálny strom na kompletnú stratu asimilačného aparátu (koruny) reaguje panickým pučaním zo spiacich pukov, ktorým sa pokúša listovú plochu

potrebnú na výživu čo najskôr nahradiť. Pre menej vitálny strom takýto zákrok môže znamenať okamžitý kolaps, pretože spolu s korunou boli odstránené aj jeho zásobné látky uložené v hrubom dreve. Aj keď má strom dostatočné množstvo rezerv na tvorbu výmladkov zo spiacich a adventívnych pukov, na veľkých rezných ranách už prebiehajú rozkladné procesy. Rany postupne vyhnívajú, sekundárne výhony postupne rastú a hrubnú. Situácia začne byť po rokoch dramatická, keď sa jednotlivé výhony začnú vylamovať, pretože ich spojenie s materským drevom je iba povrchové a navyše oslabené postupujúcou hnilobou vo vnútri jednotlivých ramien.

Inými slovami: Stabilita sekundárnej koruny sa zhoršuje so zvyšujúcim sa objemom a výškou náhradných výhonkov - sekundárnej koruny, pričom bez následnej pravidelnej údržby (stabilizačného rezu) môže dôjsť k jej postupnému rozpadu. Vekom sa sekundárna koruna stáva staticky nestabilnou. Miesta poranení po zosadzovacom reze podliehajú intenzívnym a nevratným rozkladným procesom. Oslabený a poškodený strom láka drevokazný hmyz a jeho vývojové štádiá, ktoré rozkladné procesy ešte urýchľujú. Sekundárne výhony rastú enormne rýchlo, takže pôvodná snaha o redukciu veľkosti koruny je v priebehu pár rokov zmarená - koruna často dorastá do pôvodnej veľkosti. Rozdiel je v podstatne nižšej stabilite takejto koruny. Strom po dekapitácii stráca okamžite všetky svoje ekologické funkcie. V priebehu krátkeho času sa stáva rizikovým, vyžaduje opätovný zákrok. V lepšom prípade ošetrenie sekundárnej koruny, v horšom prípade ďalšiu redukciu - odstránenie zhnitých častí jednotlivých ramien. Takto sa strom postupne zrezáva, až sa nakoniec musí asanovať.

Dekapitácia stromov je porušením zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý zakazuje stromy poškodzovať. Poškodenie drevín je každé konanie alebo opomenutie konania, ktoré môže bezprostredne alebo následne podstatne a trvalo znížiť ekologické a estetické funkcie drevín alebo zapríčiniť ich odumretie. V správnom konaní Slovenskej inšpekcie životného prostredia sa za takéto konanie ukladajú vysoké pokuty.

Staré stromy sú priamymi svedkami našej histórie. Ľudský život predstavuje často len zlomok z ich života. Počet starých stromov v krajine je priamo úmerný kultúrnosti národa v nej žijúceho.

Dekapitované = zničené stromy sú dôkazom neúcty k životu ako najvyššej hodnote.

Stromy ošetrujú arboristi. Odborníka zo svojho okolia nájdete na internetovej stránke ISA Slovensko.

www.isa-arbor.sk

ZNIČENÉ DEKAPITOVANÉ STROMY

*Priznám sa, najradšej mám lipu.
Košatú lipu, slovanského typu.*

Peter Lipa

spevák, skladateľ, dramaturg, jazzman

Partneri kampane

PRE LUDÍ, PRÍRODU
A BUDÚCNOSŤ

www.ekopolis.sk

www.isa-arbor.sk

SÍŽP

Slovenská inšpekcia životného
prostredia

www.sizp.sk

Štátna ochrana prírody
Slovenskej republiky

www.sopsr.sk